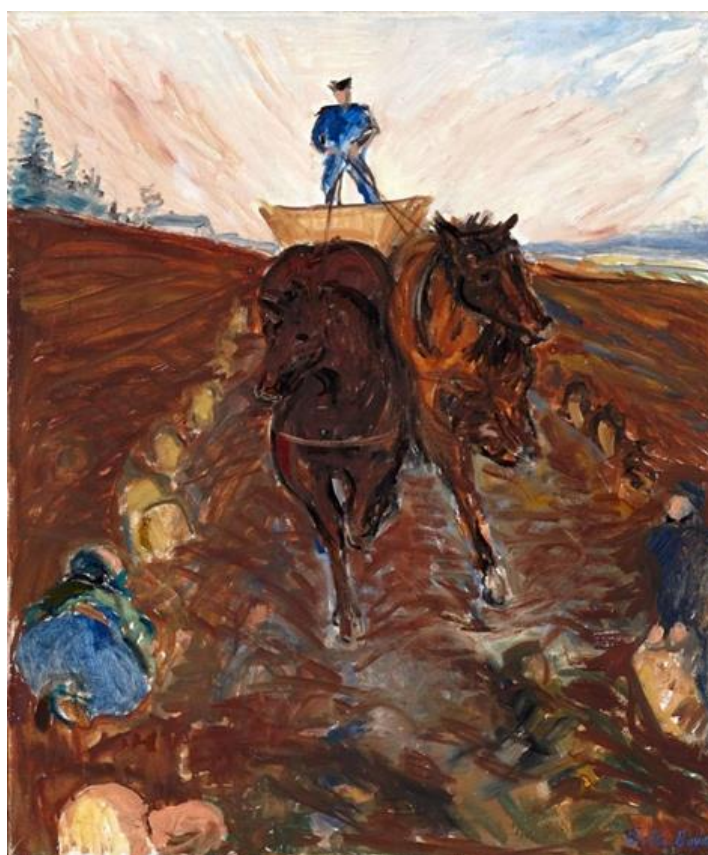

Målgruppe: 7. – 9. klasse

Kunstnerens univers

Fagområder: Dansk, historie og samfundsfag (kan også anvendes tværfagligt i forbindelse med valgfagsundervisning).

Kort beskrivelse: *Kunstnerens univers* er et dialogbaseret undervisningsforløb på Odsherreds Kunstmuseum. Eleverne undersøger bl.a. kunstbegrebet samt Odsherreds lokale kunst- og kulturhistorie gennem levende dialog, sansebaseerede øvelser og selvstændig kreativ produktion.

Birthe Bovin. *Hestevogn med forspand*, u.a., Odsherreds Kunstmuseum

---

Praktiske oplysninger

Kunstnerens univers kan bestilles som et, to eller tre timers forløb.

1 time - dialogbaseret undervisningsforløb på Odsherreds Kunstmuseum.

2 timer - dialogbaseret undervisningsforløb på Odsherreds Kunstmuseum med kreativt værksted.

3 timer - dialogbaseret undervisningsforløb på Odsherreds Kunstmuseum med kreativt værksted samt besøg ude i landskabet på et kunsthistorisk site sammen med museumsunderviseren.

Kulturbussen kan tages i brug til besøg i Odsherreds landskab på egen hånd ved alle tre forløb.

Følgende sites ude i landskabet kan besøges med Kulturbussen (med underviser eller på egen hånd):

- **Vejrhøj** - Bronzealderhøj med udsigt over Odsherreds natur
- **Kårup Skov** - Inspirationssted Kunstværket: Lauritz Hartz (1903-1987) Kunstværk: *Udsigt mod Ordrup Næs*, 1947
- **Knarbos Klint** – Inspirationssted for Odsherredsmaleren Viggo Rørup (1903-1971): Kunstværk: *Sejerøbugten*, 1935

Se beskrivelse af stederne og deres forbindelse til Odsherredsmalernes værker:

http://www.geoparkodsherred.dk/sites/default/files/asp/geoparkodsherred/Kunst/folder_den-kunsthistoriske-rute_geoparkodsherred.pdf

Formål

Kunstnerens univers har til formål at levendegøre den lokale kunst- og kulturhistorie med fokus på Odsherreds unikke og skiftende landskab og lokalkultur, og elevernes egen forståelse af lokalidentitetsbegrebet. Derudover styrker eleverne deres viden inden for kunstbegrebet, kunstens udtryksformer og kreative processer fra idéer, følelser og inspiration til produkt. Forløbet tager afsæt i museets faste samling af Odsherredsmalernes værker, som kulturhistorisk case.

Under forløbet udvikler eleverne grundlæggende færdigheder inden for historisk perspektivering og fortællingskunst. Der lægges vægt på Odsherredsmalernes idé om den "selvforklarende" kunst (en kunst der var let at forstå og tog udgangspunkt i hverdagen) og hvad det kan sige om kunstens rolle og potentiale i samfundet historisk set og i vore dage. Hermed perspektiveres elevernes personlige oplevelser til andre tiders tanker og strømninger.

Pædagogisk greb

Kunstnerens univers er et tværfagligt undervisningstilbud med en før, under og efter tilgang. Eleverne arbejder dialogbaseret i museets samling, hvor de får en introduktion til kunstens forskellige former samt Odsherredsmalernes kunstnerunivers. I samlingen arbejder eleverne i grupper og på egen hånd med sansebaserede iagttagelsesaktiviteter, fortælling og mundtlig fremlæggelse.

Forløbet og de tilknyttede værkstedsøvelser understøtter bl.a. det pædagogiske arbejde med de æstetiske læreprocesser. Under hele forløbet inddrages eleverne i processen med at skabe betydning i kunstoplevelsen både kognitivt og følelsesmæssigt.

Fælles Mål

Kunstnerens univers understøtter flere videns- og færdighedsmål under følgende overordnede kompetencemål for udskoling:

Historie

Kronologi og sammenhæng

Eleven kan på baggrund af et kronologisk overblik forklare, hvorledes samfund har udviklet sig under forskellige forudsætninger

Historiebrug

Eleven kan forklare samspil mellem fortid, nutid og fremtid

Dansk

Fremstilling

Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation

Kommunikation

Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer

Samfundsfag

Sociale og kulturelle forhold

Eleven kan tage stilling til og handle i forhold sociale og kulturelle sammenhænge og problemstillinger (inden for Socialisering og Kultur)

Beskrivelse af undervisningsforløbet

Farver! former! lys! natur!

Forløbet indledes med en dialog om kunstbegrebet og en fortælling om Odsherredsmalerne. Vi kigger på spørgsmål som: Hvad er kunst og hvad kan og skal kunst i samfundet? Hvordan bliver idéer, følelser, oplevelser og inspiration fra den virkelige verden omsat til et kunstværk? Hvem var Odsherredsmalerne, og hvad var det særlige ved deres univers? Hvad ville de med deres kunst? Ud over udvalgte værker i samlingen inddrages kulturhistorisk billedmateriale, sjove fortællinger og sansede iagttagelsesaktiviteter for at levendegøre det kunst- og kulturhistorisk materiale.

Odsherredsmalerne, 1930'erne. Privat foto.

Elevernes egne tanker og personlige oplevelser inddrages undervejs, mens de undersøger Odsherredsmalernes idé om "den selvforklarende kunst", og hvordan de fandt inspiration i hverdagslivet og i områdets unikke og skiftende landskab. Der lægges vægt på, hvordan deres værker afspejler lokalområdets virkelighed og Odsherredsmalernes fortolkning af den. Eleverne bruger fantasien og laver kreativt gruppearbejde undervejs i samlingen.

Værkstedet: I kunstnerens fodspor! Værkstedet fokuserer på den skabende proces omkring kunstens forskellige udtryksformer. Med udgangspunkt i et udvalgt kunstværk fra samlingen får eleverne til opgave at producere eget "kunstværk" i ord-krop-lyd eller billede. Eleverne får mulighed for at vælge, om de vil arbejde billedkunstnerisk, performativt eller med en kreativ skriftlig opgave og opfordres til at arbejde på tværs af udtryksformer. Alle værkerne præsenteres sidst i forløbet. (OBS! Værkstedetsaktiviteter er kun en del af to og tre timers forløbene.)

Ude i naturen: I forbindelse med et tre timers forløb kan man komme ud i naturen sammen med en museumsunderviser og gå på opdagelse på et af følgende kunsthistoriske sites i Odsherred:

- Vejrhøj - Bronzealderhøj med udsigt over Odsherreds natur
- Kårup Skov - Inspirationssted Kunstværket: Lauritz Hartz (1903-1987) Kunstværk: *Udsigt mod Ordrup Næs*, 1947
- Knarbos Klint – Inspirationssted for Odsherredsmaleren Viggo Rørup (1903-1971): Kunstværk: *Sejerøbugten*, 1935

Videre arbejde med emnet

De følgende afsnit rummer en række forslag til, hvordan I på egen hånd kan arbejde med emnet på skolen.

1. Tag på tur i kulturlandskabet

Tag kondiskoene eller cyklen frem og udforsk det lokale kulturlandskab med dine elever!

- 1) Undersøg dit eget lokale kulturlandskab. Er der fx nogle kunstnere, forfattere eller andre, som har fundet deres inspiration lige netop i det område, hvor du bor.
- 2) Følg linket for en oversigt over de forskellige kunsthistoriske lokaliteter i Odsherred, hvor mange af Odsherredsmalerne har fundet deres inspiration!
  - a. <http://viewer.zmags.com/publication/6edbb0e9#/6edbb0e9/1> (sider 34 -39)
  - b. http://www.geoparkodsherred.dk/sites/default/files/asp/geoparkodsherred/Kunst/folder_den-kunsthistoriske-rute_geoparkodsherred.pdf

2. Find dit sted i naturen

Opfordr eleverne til at gå i kunstnerens fodspor og find inspiration i nærområdet!

Odsherredsmalerne var en gruppe kunstnere, der flyttede fra København til Odsherred i 1930'erne. De boede sammen og malede mange billeder af hverdagslivet og landskabet i Odsherred. De var rigtig glade for den smukke natur. Der var bakkede landskaber, små husmandssteder og et særligt lys på markerne ved solnedgang.

OPGAVE:

Arbejd hver for sig.

- Gå på opdagelse i naturen med din mobiltelefon!
- Find et sted i naturen, der betyder noget for dig. Stedet kan ligge langt væk eller tæt på.
- Det kan være et sted, som du har særlige minder om.
- Det kan være et sted, hvor du bruger tid med venner eller familie.
- Det kan også være et sted, som du ikke kan lide!
- Stedet skal betyde noget for dig.
- **Og husk! der er ikke noget "rigtigt eller forkert"!**

1) SKYD!

Tag maks. 3 billeder

2) TÆNK OG SKRIV!

Skriv 5 linjer om dit sted i naturen på to forskellige måder

- **Beskriv med øjnene:** Beskriv dit sted i naturen helt konkret.
  - Hvad kan du se, mærke, høre, dufte?
  - Hvor ligger stedet?
  - Hvordan ser dit sted ud i de forskellige årstider?
- **Beskriv med "hjertet":** Skriv fem linjer om dit sted gennem "kunstnerens øjne".
  - Hvorfor har du valgt lige netop det sted?
  - Hvad betyder stedet for dig?
  - Er der noget særligt, du kan huske fra stedet?
  - Hvordan har du det, når du er på stedet?

FREMLÆG!

- Eleverne kan vælge at printe billederne og tekstbeskrivelserne ud i traditionel format eller sætte dem op digitalt i et program som book-creator, hvor billederne vises og teksterne indlæses.
- Fremlæg dit sted for resten af klassen

Værkerne kan evt. udstilles i klassen/på skolen

Eksempel:

Set med øjnene:

Mit sted er Vejrhøj med udsigt ud over Nekselø og Nekseløbugten samt det øvrige Sjælland mod Kalundborg. Landskabet består af marker og skov samt kyster og en havbugt. Bag mig er toppen af Vejrhøj, som er en gravhøj fra bronzealderen. Dette billede er taget en sensommerdag i august, hvor markerne lige er blevet høstet. Det er gråvej, men i horisonten anes en lysning, der betyder sol senere på dagen.

Set med "hjertet":

Vejrhøj er et barndomsminde for mig. Jeg er født og opvokset på Lammefjorden og har boet i både Hørve og Fårevejle. Utallige gange i min barndom har jeg travet op til Vejrhøj. Jeg var lidt af en dagdrømmer. Jeg ville helst gå alene i fred og ro bag min familie og tænke mine egne tanker. Landskabet bestående af alverdens skyformationer, den åbne eller tætte skov med dens dufte og farver - og til sidst den åbne panorama udsigt, hvor vejret afgjorde, hvor langt jeg kunne se. Alt sammen så og sansede jeg, men det var den måde, det påvirkede og forstørrede mine tanker og følelser om dette og hint, som står klare for mig. I dag kommer jeg af og til op til Vejrhøj. Selvom det er sammen med en masse andre mennesker, så er Vejrhøj stadig et fristed for mig. Det påvirker stadig mine tanker ubevidst og får mig til at se tingene i et større perspektiv og tænke fremad.

3. Kunstnerkolonier og Kunstnergrupper

Odsherredsmalerne var en kunstnerkoloni, som i forskellige perioder boede og arbejdede meget tæt på hinanden. De malede oftest deres egne værker, men lod sig inspirere af hinanden. I dag er der både kunstnergrupper, der arbejder i lignende fællesskaber samt kunstnergrupper, som arbejder sammen om at producere et fælles kunstværk.

Gå på opdagelse! Hvilke kunstnergrupper findes i dag? Hvilken slags kunst laver de?

Eksempler: Elmgrem og Dragset
Superflex

4. DEBAT! Hvad kan kunst? Hvad skal kunst?

Kunst kan være afslappende, følelsesladet, tænkevækkende og nogle gange provokerende. Opfordr eleverne til at reflektere over kunstens rolle og evt. forpligtelse i samfundet gennem en struktureret debat.

- 1) Del grupperne op i 2 hold (et ja og et nej hold). OBS! det er læreren, som giver hvert hold deres "mening", så det passer ikke nødvendigvis med elevernes egen personlige holdning til udsagnet
- 2) Skriv et bestemt udsagn på tavlen, som hver gruppe skal forholde sig til
  - a. Fx.
    - i. "Kunsten skal få os til at tænke. "
    - ii. " Kunstnere, der får penge fra staten, skal kun lave kunst, som alle kan forholde sig til. "
    - iii. "Meget mere kunst skal have et politisk eller socialt budskab. "
    - iv. Egne eksempler...
- 3) Hver gruppe får 10 minutter til at skrive mindst tre argumenter ned, der støtter gruppens ja eller nej holdning.
- 4) Hvert hold fremlægger deres argumenter, og så er der fri debat med læreren som ordstyrer!
- 5) Når den indledende debat er færdig, kan eleverne bidrage med deres egen personlige holdning til udsagnet.

Litteratur:

1. Oversigt over Odsherredsmalerne:
http://www.vestmuseum.dk/Viden/Odsherreds_Malerne.aspx.
2. *Modernisme midt i naturen – Odsherredsmalerne*. Hardy Granhøj Jørgensen m. fl. Museum Odsherred, Kunstmuseet i Asnæs. 2013.
3. *Odsherredsmalerne en kunstnerkoloni*. Gitte Valentiner. 2004.
4. Kunst og kultur 2015-2016, Visit Odsherred:
<http://viewer.zmags.com/publication/6edbb0e9#/6edbb0e9/1>.
5. Den kunsthistoriske rute, Geoparken Odsherred:
http://www.geoparkodsherred.dk/sites/default/files/asp/geoparkodsherred/Kunst/folder_den-kunsthistoriske-rute_geoparkodsherred.pdf.

